

24.9.2017

לכבוד
מר יואל סטריק
מפקד פיקוד צפון
בפקס: 04-6979030

לכבוד
מר אריה דרעי
שר הפנים
קפלן 2, ירושלים
בפקס: 077-4448800

שלום רב,

הנדון: מניעת הביקורים בבית הקברות הנוצרי בכפר מעלול וחילולו

הרינו לפנות אליכם בשם מרשתי, גב' סלוא סאלס-קופטי, בנושא הנדון, כדלקמן:

1. מרשתי הינה תושבת כפר כנא והינה במקור מכפר מעלול שליד נצרת ואשר נכבש ביום 15.7.1948 על ידי כוחות הצבא הישראליים, וכל תושביו גורשו ממנו בכוח.
2. בתיהם של העקורים, ביניהם בית משפחת מרשתי, נהרסו והם לא הורשו לחזור לכפרם, ונותר שם מסגד, בית קברות לעדה המוסלמית ושתי כנסיות. בכפר אף קיים בית קברות לעדה הנוצרית, הוא בית הקברות נשוא פנייתנו, אשר בסביבתו הוקם בסיס צבאי המונע כל אפשרות לגשת אליו (להלן: "בית הקברות").
3. עקורי הכפר אשר יקריהם קבורים בתוך בית הקברות מנסים מזה שנים לבקר את קברי יקריהם, אך הדבר נמנע מהם. אביה, דודיה ושניים מאחיה של מרשתי קבורים בבית הקברות וניסיונותיה הרבים לבקר את קבריהם של יקריה העלו חרס והיא אינה מצליחה עד היום לבקרם ולוודא כי הם עדיין שמורים כמצוות הדת. היא אף אינה מצליחה לקבל אישור ממערכת הביטחון הישראלית לצורך ביקור קבריהם, במיוחד קברו של אביה אשר נפטר בטרם לידתה ומשאלת ליבה היא לבקר את קברו.
4. זאת ועוד, קיים חשש כבד כי מצבו של בית הקברות והמצבות בו הינו בכי רע וכי למעשה קיים חילול קברים הנמצאים שם ופגיעה במקום הקדוש.
5. חילול בית הקברות ומניעת מרשתי ועקורי הכפר אשר יקריהם, ביניהם סביהם וסבותיהם, הוריהם, דודיהם, דודותיהם, קבורים שם לבקר בו ולשמור עליו מהווים הפרה בוטה וחמורה לזכות לכבוד של המת, אשר הוכרה כזכות יסוד חוקתית כפועל יוצר מכבודו של האדם החי ומזכותו לאוטונומיה אישית המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. זאת בנוסף על הפגיעה הקשה בבני משפחתו של המת וברגשותיהם, אשר פגיעה בזכרו ובכבודו אחוזה ושלובה בפגיעה בכבודם שלהם (ראו בג"ץ 1113/99 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' השר לענייני דת, נד(2) 164 (2000)(להלן: "עניין עדאלה"); ע"א 294/91 חברת קדישא נ' קסטנבאום, פ"ד מו(2) 464 (1992) ובג"ץ 52/06 חברת אלאקסא לפיתוח נכסי ההקדש המוסלמי נ' Simon Wiesenthal Center (פורסם במאגרים, 29.10.2008) (להלן: "עניין אלאקסא").

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

6. מכוח הכרה בזכויות אלה ובמעמדן, קמה אף זכותם של בני המשפחה לבקר בבית הקברות ולפקוד את המתים. הרי בית קברות נתפס לא רק כמקום קבורה למתים, אלא גם "כאתר היוצר זיקה של אהבה וכבוד של החיים כלפי המתים" (ראו עניין אלאקסא).

7. זאת ועוד, חובה על המדינה לכבד את זכרו של המת וחובתה לשמור שבית הקברות שבו נטמן יהיה שמור ומטופח, ולהקצות כספים לצורך תחזוקת בית הקברות, הכולל עבודות ניקוי, גינון, שמירה וכדומה (ראו עניין עדאלה לעיל), ועליה "לספק אמצעים מתאימים לביצוע קבורה; עליה להקפיד על שמירת בית הקברות מפני פגיעה או חילול" (ראו עניין אלאקסא, סעיף 151). משכך, חילול כבוד המת הוגדר כפגיעה בציבור במסגרת נורמה פלילית שבסעיף 172 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הקובע:

"הנכנס שלא ברשות למקום פולחן או קבורה או למקום שיוחד לצרכי לווית המת או לשמירת עצמותיו של מת, או נוהג במת שלא בכבוד, או גורם הפרעה לאנשים שנתקהלו ללוויית המת, והכל בכוונה לפגוע ברגשותיו של אדם או לבזות דתו, או כשהוא יודע שהדבר עשוי לפגוע ברגשותיו של אדם או לבזות דתו, דינו - מאסר שלוש שנים."

ראו גם סעיף 1 לחוק השמירה על המקומות הקדושים, התשכ"ז-1967 הקובע את העיקרון כי המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת, ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם מקומות.

8. זאת ועוד, מעבר לפגיעה בכבוד הנפטר ובכבוד המשפחה ורגשותיה, מדובר בפגיעה ברגשות הציבור והקהילה אליה השתייכו הנפטרים בחייהם. שכן, המדובר בבית קברות הנושא עמו חשיבות דתית והיסטורית עבור עקורי הכפר. וכפי שנקבע לא פעם, ההגנה מפני פגיעה ברגשות הציבור מהווה אינטרס ציבורי הראוי להגנה בפני עצמו (עניין אלאקסא ובג"ץ 1514/01 גור אריה נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, פד"י נה(4) 267 (2001)).

לאור כל האמור לעיל, הינכם מתבקשים לאפשר למרשתי לבקר את קברי יקיריה בבית הקברות בכפר מעלול ללא דיחוי. בנוסף, נבקשכם לפעול לתחזק את בית הקברות והמצבות בו ולשמור עליהם מפני פגיעה וחילול.

לטיפולכם המהיר, נודה.

בכבוד רב,

מונא חדאד, עו"ד